

Zn. SPR-0836/08-14

ROZHODNUTÍ

Úřad pro ochranu osobních údajů, jako příslušný správní orgán podle § 10 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, § 2 odst. 2 a § 46 odst. 4 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, rozhodl dne 30. května 2008 takto:

Je prokázáno, že účastník řízení: Česká republika – Ministerstvo vnitra, se sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7, IČO: 00007064, v souvislosti se zpracováním osobních údajů v Národní databázi DNA, jako správce osobních údajů podle § 4 písm. j) zákona č. 101/2000 Sb., uchovával profil DNA L. H. (žádost o vložení profilu čj. ORKH-1573/TČ-71/2006) v Národní databázi DNA bez jeho výslovného souhlasu a aniž by byla naplněna některá z výjimek dle § 9 písm. b) až i) zákona č. 101/2000 Sb.,

čímž porušil povinnost stanovenou v § 9 zákona č. 101/2000 Sb., tedy zpracovával citlivé údaje bez výslovného souhlasu subjektu údajů, nebo při naplnění některého ustanovení § 9 písm. b) až i),

a tím spáchal správní delikt podle § 45 odst. 1 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb., neboť zpracovával osobní údaje bez souhlasu subjektu údajů mimo případy uvedené v zákoně, za což se mu v souladu s § 45 odst. 3 zákona č. 101/2000 Sb. ukládá

pokuta ve výši 40.000 Kč
(slovy čtyřicet tisíc korun českých)

a dále podle § 79 odst. 5 správního řádu povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1.000 Kč,

obojí splatné do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí bezhotovostním převodem na účet vedený u ČNB, č. ú. 3754-5825001/0710, variabilní symbol IČO účastníka řízení, konstantní symbol 1148.

Odůvodnění

Správní řízení pro podezření ze spáchání správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. v souvislosti se zpracováním osobních údajů v Národní databázi DNA bylo zahájeno oznámením Úřadu pro ochranu osobních údajů (dále jen Úřad), které bylo účastníku řízení, České republice – Ministerstvu vnitra, doručeno dne 20. února 2008. Podkladem pro zahájení řízení byla část písemného materiálu shromážděného v rámci probíhající kontroly vedené inspektorkou Úřadu RNDr. Kamilou Bendovou, CSc., u účastníka řízení, a to především sdělení Policie České republiky, Kriminalistického ústavu Praha, ze dne 14. září 2007; žádosti o vložení profilu DNA osoby do Národní databáze DNA obviněného M. D. ze dne 5. ledna 2007 čj. ORKH-008/TČ-11-2007 a obviněného L. H. ze dne 9. března 2007, čj. ORKH-1573/TČ-71-2006; právní výklad některých ustanovení zákona č. 283/1991 Sb. ze dne 10. července 2001 čj. OBP-1050/A-2001; soubor opatření vyplývajících ze zákona č. 321/2006 Sb. ze dne 12. července 2006; interní akty: Závazný pokyn policejního prezidenta č. 88/2002, k naplňování, provozování a využívání Národní databáze DNA; Rozkaz policejního prezidenta č. 52/2004, kterým se omezuje přijímání dožádání o genetických zkoumání znaleckými pracovišti Policie České republiky; a Pokyn ředitele Kriminalistického ústavu Praha Policie České republiky č. 1/2006., kterým se vydává Prozatímní provozní řád Národní databáze DNA; a dále odpověď na otázky položené inspektorkou v dopise z 3. července 2007 v souvislosti s kontrolou zpracování osobních údajů v Národní databázi DNA – stanovisko ze dne 24. července 2007 čj. PPR-80-25/K-SOU-2006.

Ze spisového materiálu je zřejmé, že účastník řízení zpracovává citlivé údaje, a to tím, že uchovává v Národní databázi DNA profil DNA M. D. (žádost o vložení profilu čj. ORKH-008/TČ-11-2007), stíhaného pro trestný čin krádeže vloupáním podle § 247 odst. 1 písm. b) trestního zákona, a L. H. (žádost o vložení profilu čj. ORKH-1573/TČ-71/2006) stíhaného pro trestný čin pomluvy dle ustanovení § 206 odst. 1, 2 trestního zákona.

K předmětu řízení se účastník řízení vyjádřil písemně dne 5. března 2008, kdy uvedl, že policie má daleko širší oprávnění ke zpracování osobních údajů (včetně citlivých) než jen § 42g zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky. V této konkrétní kauze byla zcela opomenuta klíčová část zákona č. 283/1991 Sb., tedy hlava IV, zejména pak § 42d a § 42e zákona č. 283/1991 Sb. § 42d tohoto zákona dává policii oprávnění zpracovávat osobní údaje k plnění úkolů policie v rozsahu nezbytně nutném pro plnění těchto úkolů. V návaznosti na tento paragraf pak je § 42e zákona č. 283/1991 Sb. konkrétním právním titulem k získání některých osobních údajů (mezi ně patří i biologické vzorky) pro potřeby plnění úkolů policie. Úkol policie, pro který je především Národní databáze DNA vedena, je odhalování trestných činů a zjišťování jejich pachatelů (§ 2 odst. 1 písm. d) zákona č. 283/1991 Sb.). Ve smyslu § 42d zákona č. 283/1991 Sb. tak policie zpracovává údaje nezbytné k plnění úkolů policie, které získala podle § 42e zákona č. 283/1991 Sb., tedy při plnění úkolů policie. K § 42g odst. 3 zákona č. 283/1991 Sb. účastník řízení konstatuje, že povinnosti stanovené tímto paragrafem jsou naplněny, i když to v tomto případě není nutné (opírá se o jiný paragraf). Při odhalování trestných činů a jejich pachatelů policie zpracovává osobní údaje obsažené v Národní databázi DNA pro plnění úkolu

vyplývajícího ze zákona. K úspěšnému plnění tohoto úkolu policie potřebuje zpracovávat osobní údaje obsažené v Národní databázi DNA.

Účastník řízení upozorňuje také na znění § 9 písm. i) zákona č. 101/2000 Sb., kde je odhalování trestné činnosti přímo uvedeno jako jeden z možných důvodů zpracování, a to na základě zákona, tedy bez výslovného souhlasu. Není tak dle jeho názoru jasné, jak by policie, která přesně tento účel naplňuje a zákonné zmocnění pro něj má, mohla porušit povinnost stanovenou v § 9 zákona č. 101/2000 Sb., jak je uvedeno v oznámení o zahájení správního řízení. Jako další z důvodů proč v dané kauze nelze využít ustanovení § 45 odst. 1 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. odkazuje účastník řízení na návěti odstavce, které zní „Právnícká osoba nebo fyzická osoba podnikající podle zvláštních předpisů se jako správce nebo zpracovatel dopustí správního deliktu tím“. Správní řízení bylo zahájeno proti ministerstvu, které ovšem není správcem ani zpracovatelem Národní databáze DNA, tím je policie. Dále uvádí, že ani další podmínka z návěti není splněna, neboť ministerstvo ani policie (i když proti ní není správní řízení vedeno) není právníckou osobou ani osobou fyzickou podnikající podle zvláštních předpisů. V detailech této argumentace se účastník řízení odvolává na spor projednávaný v současné době u Městského soudu v Praze mezi policií zastoupenou ministerstvem a Úřadem pod číslem 6Ca 179/2007. K procesní části řízení účastník řízení uvádí, že správní řízení je v tomto případě zahájeno právním úkonem učiněným věcně nepřislušným orgánem. K otázce věcné příslušnosti se vyjadřuje § 10 správního řádu; jeho aplikací se dostává k § 29 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. Ten by v současném znění umožňoval kontrolu i jiných povinností než stanovených zákonem č. 101/2000 Sb., ale v době, kdy byla kontrola zahájena a kdy byly získány podklady svědčící o údajném porušení povinností, platilo jiné znění tohoto paragrafu, jež dovolovalo Úřadu kontrolovat pouze povinnosti stanovené zákonem č. 101/2000 Sb. a nikoli tedy např. zákonem č. 283/1991 Sb. Proto se účastník řízení domnívá, že v tomto případě Úřad využil neústavní postup, když retroaktivně využil ustanovení zákona č. 170/2007 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti se vstupem České republiky do schengenského prostoru, v neprospěch podezřelé osoby. Pokud by Úřad tento postup nevyužil, neměl by věcnou působnost pro zahájení řízení v této věci, a tudíž by jeho akt byl nulitní (absolutně neplatný) a za takový jej také navrhuje prohlásit.

Účastník řízení se proto domnívá, že zahájení správního řízení ze strany Úřadu není platné pro nedostatek věcné příslušnosti podle § 10 správního řádu. Dále konstatuje, že ve spojitosti s Národní databází DNA neporušil a neporušuje žádné ustanovení zákona ani zákona č. 283/1991 Sb. a ani jiných zákonů.

Správní orgán doplnil dokazování o kopii oznámení o zahájení kontroly u účastníka řízení. Na základě výzvy správního orgánu ke sdělení a doložení některých skutečností poté účastník řízení uvedl, že celé správní řízení je dle jeho mínění vedeno extra-lege, neboť ani Ministerstvo vnitra České republiky ani Policie České republiky nejsou pasivně legitimované subjekty ve smyslu uváděného § 45 zákona č. 101/2000 Sb. V rámci spolupráce orgánů veřejné správy a za účelem objasnění skutečností kolem předmětu řízení se však rozhodl požadované materiály poskytnout.

K výzvě na předložení vnitřního předpisu, metodického pokynu či jiného závazného dokumentu, ze kterého vyplývá postup orgánu Policie České republiky na místě

spáchání trestného činu v souvislosti s odebráním biologického materiálu (např. u jakých trestných činů je na místě trestného činu vždy odebrán biologický materiál pro jeho další využití při vyšetřování) účastník řízení uvedl, že trestní řád zásadně nestanoví, jaký konkrétní důkaz v tom kterém případě (trestném činu) je nutné vyhledat a zajistit, aby byl trestný čin prokázán. Naproti tomu stanoví v ustanovení § 89 odst. 2 trestního řádu „co vše může za důkaz sloužit“. Jedním z institutů k zajištění důkazů je i „ohledání“. Právě ohledání místa je jedním z nejdůležitějších procesních úkonů. Jde o specifickou kriminalistickou metodu, kterou se na základě bezprostředního pozorování zjišťuje, zajišťuje, hodnotí a fixuje materiální situace nebo stav objektů majících vztah k prověřované události za účelem jejího poznání a získání důkazu, jakož i dalších informací důležitých pro trestní řízení. Místem činu chápeme místo, kde byl čin spáchán (místo činu v užším smyslu), ale i okolí, kde se nacházejí stopy pachatele nebo osob na činu zúčastněných (místo činu v širším smyslu). Jedním z hlavních cílů ohledání je tedy nalezení a zajištění stop (např. biologických, daktyloskopických, trasologických apod.) a ostatních věcných důkazů, včetně informací, které s nimi souvisejí. Jde tak o důležitý důkazní prostředek zakotvený v § 113 trestního řádu. Současně jde o úkon neodkladný a neopakovatelný (§ 160 odst. 4 trestního řádu), kterým jsou získávány informace pro trestní řízení. Obecně lze sdělit, že na místě trestného činu se vyhledávají, zjišťují a zajišťují zásadně všechny zjistitelné stopy bez ohledu na druh a jejich formu (i latentní), a to za pomoci specifických metod kriminalistické techniky. S ohledem na způsob spáchání nelze dle účastníka řízení jednoznačně vymezit ani skupiny trestných činů, u nichž se zajišťuje „pouze“ biologický materiál. Současně účastník řízení uvedl příklady, dle kterých vyplývá, že tyto skupiny nelze vymezit, např. kdy pachatel provede delikt prostřednictvím cizího počítače (tvrdil, že u něj nikdy nebyl), na klávesnici se zajistí jeho vlasy. Celkem běžné jsou případy, kdy se pachatel při páčání trestného činu zraní, kouří, jí, pije, plive, apod. Méně obvyklé, ale přesto se vyskytují, jsou i trestné činy, u nichž si pachatel ulevuje. Nevyzpytatelné jsou stopy na místě činu, jehož pachatel je osoba pod vlivem návykových látek. U hospodářské trestné činnosti si pachatel schovává dokumenty svědčící o tom, že si vše vymýšlí v zalepené obálce (stěr slin z obálky). Dále účastník řízení odkázal na přiložené interní akty řízení a metodické pokyny: Závazný pokyn policejního prezidenta č. 100/2001, ke kriminalisticko-technické činnosti Policie České republiky; Metodické doporučení k úkonům trestního řízení podle ustanovení § 114 a § 158 odst. 3 trestního řádu, identifikačním úkonům k prokázání totožnosti a služebním úkonům k získání osobních údajů umožňujících budoucí identifikaci podle příslušných ustanovení zákona o Policii České republiky; Metodické stanovisko odboru bezpečnostní politiky MV k využívání oprávnění týkajícího se provádění identifikačních úkonů, které vyplývají ze zákona č. 321/2006 Sb.; Závazný pokyn policejního prezidenta č. 88/2002, k naplňování, provozování a využívání Národní databáze DNA; Rozkaz policejního prezidenta č. 52/2004, kterým se omezuje přijímání dožádání o genetických zkoumání znaleckými pracovišti Policie České republiky; Závazný pokyn policejního prezidenta č. 130/2001, kterým se upravuje postup Policie České republiky při plnění úkolů v trestním řízení.

K další části výzvy, ke sdělení, zda je v případě trestného činu krádeže vloupáním dle § 247 odst. 1 písm. b) trestního zákona odebrán biologický materiál na místě spáchání trestného činu, resp. v jakých případech je takový materiál odebrán, účastník řízení uvedl, že vyskytuje-li se na místě trestného činu krádeže vloupáním biologický materiál, je zajišťován při ohledání místa činu pro další kriminalistické

zkoumání. Pro policejní orgán je při ohledání místa činu irelevantní o jaký případ se jedná (trestněprávní kvalifikace není podstatná). Biologické stopy mohou být zajištěny např. i při dopravní nehodě, hospodářských deliktech, deliktech páchaných prostřednictvím počítače (místem trestného činu je nejen místo, kde pachatel vkládal údaje či text do počítače, tedy kde se dopustí vlastního jednání). Není-li toto místo známé či jej nelze zjistit, je místem trestného činu i místo, kde došlo k následku, popř. kde skutek vyšel najevo. Dále účastník řízení uvedl, že nelze z výše uvedeného hlediska omezit odebírání biologického materiálu na určitou skupinu trestných činů, obecně se i biologický materiál vyhledá a zajistí vždy a všude, kde se na místě činu vyskytuje.

K výzvě na poskytnutí statistických materiálů o míře recidivy u odsouzených osob, a to se zaměřením na pravděpodobnost spáchání stejného trestného činu, pro který byla osoba odsouzena, nebo naopak pro spáchání závažnějšího trestného činu, účastník řízení uvedl, že statistiky s těmito požadovanými údaji nejsou k dispozici, neboť jde o příliš úzké segmenty, které se nesledují. V odpovědi poskytl statistiky, které jsou k dispozici a jsou dle jeho názoru nejbližší požadovaným datům. Dále, k otázce „na statistiku“, ze které vyplývá, jaká je pravděpodobnost, že se osoba odsouzená pro trestný čin krádeže vloupáním dle 247 odst. 1 písm. b) trestního zákona dopustí trestného činu, při jehož vyšetřování se biologický materiál na místě činu odebírá vždy, uvádí, že lze sdělit obecně, že biologické stopy se vyhledávají a zajišťují vždy a všude, kde je lze zjistit a zajistit, neboť zpravidla při prověřování a ohledání místa činu pachatel ještě znám není, resp. je znám jen sporadicky (např. u případů dopravních nehod). Dále se domnívá, že případné údaje mohou být zkresleny, neboť vedle recidivy popisované správním orgánem (stejnorodé - stejné trestné činy) se může jednat i o recidivu nestejnorodou (více druhů trestných činů). Současně účastník řízení předložil policejní statistiku celkové kriminality, s vyjádřením podílu recidivistů na objasněných trestných činech a podílu recidivistů na počtu stíhaných a vyšetřovaných osob, a policejní statistiku krádeží vloupáním s vyjádřením podílu recidivistů na objasněných případech a podílu recidivistů na počtu osob vyšetřovaných a stíhaných pro danou skutkovou podstatu.

Informace obsažené v profilu DNA, který je předmětem dalšího zpracování v Národní databázi DNA, jsou genetickou informací. Ve smyslu § 4 písm. b) zákona č. 101/2000 Sb. je citlivým údajem mimo jiné genetický údaj subjektu údajů. Zařazování, uchovávání, vyhledávání, resp. používání profilů DNA v Národní databázi DNA je nepochybně činností, kterou lze podřadit pod pojem zpracování osobních údajů ve smyslu § 4 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. Účastník řízení je přitom správcem těchto osobních, resp. citlivých, údajů podle § 4 písm. j) zákona č. 101/2000 Sb. (podrobněji níže) a jako takový musí dodržovat veškeré povinnosti stanovené zákonem č. 101/2000 Sb.

Policie České republiky je dle § 42d a § 42g zákona č. 283/1991 Sb. oprávněna vytvářet evidence s osobními údaji a to pro potřeby předcházení a odhalování trestné činnosti, zjišťování pachatelů trestných činů a konání vyšetřování o trestných činech, a to za podmínek stanovených v § 42g odst. 1 písm. a) až e) zákona č. 283/1991 Sb. Tyto povinnosti se na zpracování osobních údajů použijí namísto povinností stanovených v § 5 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., neboť toto ustanovení se na zpracování osobních údajů nezbytně pro plnění povinností stanovených pro zajištění předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti a stíhání trestných činů na

základě § 3 odst. 6 písm. d) zákona č. 101/2000 Sb. nepoužije. Lze tedy konstatovat, že některé povinnosti správce osobních údajů dle zákona č. 101/2000 Sb. se na zpracování prováděné účastníkem řízení nepoužije; mezi těmito povinnostmi ovšem není povinnost zpracovávat osobních údaje pouze na základě zákonného titulu dle § 5 odst. 2 zákona č. 101/2000 Sb. a v případě citlivých údajů dle § 9 zákona č. 101/2000 Sb., kterým může být v první řadě souhlas subjektu údajů nebo jiná, zákonem stanovená podmínka (viz § 5 odst. 2 písm. a) až g), § 9 písm. b) až i) zákona č. 101/2000 Sb.).

Podle § 9 zákona č. 101/2000 Sb. může tedy správce zpracovávat citlivé údaje jen tehdy, pokud k tomu dal subjekt údajů výslovný informovaný souhlas, nebo při naplnění některé z dalších, taxativně vymezených, podmínek dle § 9 písm. b) až i) zákona č. 101/2000 Sb. Podle § 9 písm. i) zákona č. 101/2000 Sb. lze zpracovávat citlivé údaje, pokud se jedná o zpracování podle zvláštních zákonů při předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů a pátrání po osobách. Zákon zde tedy umožňuje zpracovávat citlivé údaje bez souhlasu subjektu údajů za specifikovaným účelem, současně formulace „se jedná o zpracování podle zvláštních zákonů“ znamená, že takové zpracování musí být prováděno na základě zmocnění ve zvláštním zákoně a v rozsahu a za podmínek stanovených v tomto zvláštním zákoně. V případě účastníka řízení je tímto zvláštním zákonem zákon č. 283/1991 Sb., a především ustanovení § 42g odst. 3 upravující oprávnění Policie České republiky pro zpracování citlivých údajů.

Účastník řízení se v této souvislosti nesprávně domnívá, že ustanovením vymezujícím jeho oprávnění ve vztahu ke zpracování citlivých údajů je také § 42e odst. 1 zákona č. 283/1991 Sb., dle kterého je policista za stanovených podmínek u vymezeného okruhu osob u těchto osob oprávněn odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení. Jak je ovšem zřejmé z jazykového výkladu tohoto ustanovení, nevyplývá z něj žádné oprávnění pro zpracování osobních údajů, ale pouze se jedná o oprávnění konkrétního policisty (fyzické osoby) provést konkrétní, zákonem vymezený, úkon. Jinými slovy, na základě tohoto ustanovení lze maximálně konstatovat, že policista může při splnění všech zákonných podmínek odebrat biologický vzorek od určité osoby. To, jakým způsobem bude takto získaný osobní údaj zpracováván, k jakému účelu a za jakých podmínek, je ovšem třeba posuzovat podle těch ustanovení zákona č. 283/1991 Sb., která se vztahují ke zpracování osobních údajů, tedy § 42g zákona č. 283/1991 Sb. Ustanovení § 42e zákona č. 283/1991 je proto třeba chápat jako ustanovení upravující pouze oprávnění policisty, stejně jako tak činí zejména ustanovení § 12 až § 25 zákona č. 283/1991 Sb.

Jak již bylo shora uvedeno, účastník řízení může zpracovávat citlivé údaje při plnění úkolů policie v souvislosti s trestním řízením pouze tehdy, je-li to s ohledem na povahu trestného činu nezbytné pro plnění těchto úkolů. Trestním řízením přitom není pouze vlastní trestní řízení ve smyslu trestního řádu, ale dle návětí (a zde zavedené legislativní zkratky) § 42g odst. 1 zákona č. 283/1991 Sb. předcházení a odhalování trestné činnosti, zjišťování pachatelů trestných činů a konání vyšetřování o trestných činech, tzn. i předprocesní úkony navazující na spáchaný trestný čin směřující ke zjištění osoby pachatele. Z čl. 3 Závazného pokynu policejního prezidenta č. 88/2002, k naplňování, provozování a využívání Národní databáze DNA vyplývá, že účelem takto zpracovávaných osobních údajů je přispět k zjištění

pachatele trestného činu na základě biologických stop, a to tehdy, jedná-li se o pachatele – recidivistu, jehož profil DNA je v databázi uchovávan. A contrario se dle čl. 3 odst. 2 tohoto závazného pokynu do Národní databáze DNA nevkládají profily DNA (srovnávací vzorky osob), které budou využity pro porovnání (vyloučení nebo identifikaci) profilů DNA zjištěných ze stop nalezených na místě trestného činu. Je tedy zřejmé, že Národní databáze DNA neslouží, ani nikdy neměla sloužit, pro ověření tvrzení pachatele, který spáchal delikt prostřednictvím cizího počítače a tvrdil, že u něj nikdy nebyl, a na klávesnici se zajistili jeho vlasy, apod.

Správní orgán tedy považuje Národní databázi DNA za samostatné zpracování (evidenci) ve smyslu § 42g odst. 1 písm. a) zákona č. 283/1991 Sb., jehož účelem je pomocí uchovávaných profilů DNA od pachatelů trestných činů přispět k odhalení pachatelů dalších trestných činů s ohledem na pravděpodobnost recidivy. Ve vztahu k tomuto účelu je poté třeba posuzovat § 42g odst. 3 zákona č. 283/1991 Sb., tedy oprávnění pro zpracování citlivých údajů bez souhlasu subjektu údajů, a to zejména podmínku povahy trestného činu a nezbytnost takového zpracování. Správní orgán považuje za nepochybné, že účastník řízení není oprávněn zpracovávat citlivé údaje (profil DNA) bez souhlasu subjektu údajů od všech podezřelých či obviněných z trestných činů, jak je uvedeno v Souboru opatření vyplývajících ze zákona č. 321/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 283/1992 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů, vydaného Úřadem služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR dne 12. července 2006, pod bodem 6. Naopak, účastník řízení je povinen si s ohledem na shora uvedené vymezit dle jejich povahy ty trestné činy, pro jejichž vyšetřování, resp. odhalování jejich pachatelů, je uchovávaní profilu DNA v Národní databázi DNA nezbytné. Při hodnocení povahy trestného činu budou kritérii především typový stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost a faktická využitelnost databáze DNA pro odhalení pachatele daného trestného činu (druhově vymezeného). Vodítkem může být také Doporučení č. R(92) 1 Výboru ministrů členským státům o využívání analýzy deoxyribonukleové kyseliny (DNA) v rámci systému trestní justice. Dle správního orgánu lze z celé kategorie trestných činů upravených v trestním zákoně nepochybně vymezit ty, u nichž lze považovat uchovávaní profilu DNA pachatelů za důvodné, např. úmyslné trestné činy proti životu a zdraví, trestný čin znásilnění apod; současně jsou nepochybně i takové skupiny trestných činů, u kterých je uchovávaní profilů DNA od pachatelů nedůvodné, např. trestné činy hospodářské. Dle těchto hledisek správní orgán posuzoval to, zda může účastník řízení zpracovávat citlivé údaje M. D. a L. H. v Národní databázi DNA bez jejich souhlasu.

V případě L. H., stíhaného pro trestný čin pomluvy dle § 206 odst. 1, 2 trestního zákona dospěl správní orgán k závěru, že tento trestný čin nelze jeho povahou podřadit pod ustanovení § 42g odst. 3 zákona č. 283/1991 Sb. Zejména nebezpečnost tohoto trestného činu pro společnost, vyjádřená horní hranicí trestní sazby (1, resp. 2 roky), a dále způsoby, jakými lze tento trestný čin spáchat, dle správního orgánu jednoznačně vede k závěru, že obecná povaha tohoto trestného činu není takového charakteru, aby bylo nezbytné zpracovávat profil DNA jeho pachatele v Národní databázi DNA. Při posuzování nezbytnosti předmětného zpracování je třeba vykládat ustanovení § 42g odst. 3 zákona č. 283/1991 Sb. restriktivně, shodně jako jakákoli jiná oprávnění veřejné moci vůči zásahům do práv a svobod lidí. Správní orgán považuje současně za nepřijatelné, aby do Národní

databáze DNA byly vkládány profily DNA osob, které jsou beztrestné, a které byly pouze po určitou dobu v postavení podezřelého, jak vyplývá z obsahu žádosti o vložení (případ byl předán k projednání přestupku a příslušný městský úřad řízení zastavil).

V případě M. D., stíhaného pro trestný čin krádeže vloupáním dle § 247 odst. 1 písm. b) trestního zákona umožňuje povaha tohoto trestného činu dle správního orgánu zpracovávat profil DNA pachatele bez jeho souhlasu. Ačkoliv je typová nebezpečnost tohoto trestného činu shodná jako v případě výše uvedené pomluvy, správní orgán přihlédl v tomto případě k vysokému podílu recidivistů, kteří se tohoto trestného činu opakovaně dopouštějí, a zejména ke skutečnosti, že způsob spáchání tohoto trestného činu, tzn. vloupání (definované v § 89 odst. 14 trestního zákona), sebou přináší relativně vysokou pravděpodobnost zanechání biologické stopy na místě činu; současně také správní orgán přihlédl ke skutečnosti, že u pachatelů tohoto trestného činu není skutek většinou tvořen jediným jednáním, ale řadou dílčích, opakujících se útoků.

Jak vyplývá ze shora uvedeného, účastník řízení je v souvislosti se zpracováním citlivých údajů, v daném případě v souvislosti s uchováváním profilů DNA v Národní databázi DNA, povinen si vymezit ty trestné činy, jejichž povaha by v souladu s § 42g odst. 3 zákona č. 283/1991 Sb., a následně tedy § 9 písm. i) zákona č. 101/2000 Sb. umožňovala provádět takové zpracování bez souhlasu subjektu údajů. Správní orgán v této souvislosti konstatuje, že účastník řízení takové vymezení dokonce sám provedl, a to v Závazném pokynu policejného prezidenta č. 88 ze dne 29. května 2002, resp. v Rozkazu policejního prezidenta č. 52 ze dne 27. dubna 2004, po přijetí zákona č. 321/2006 Sb. ovšem sám tento vnitřní pokyn přestal dodržovat a začal postupovat dle Souboru opatření vyplývajících ze zákona č. 321/2006 Sb. vydaného Úřadem služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR dne 12. července 2006 a Metodického stanoviska odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra čj. OBP-419/P-2006.

Ze shora uvedeného tedy vyplývá, že účastník řízení je oprávněn uchovávat profil DNA L. H. v Národní databázi DNA pouze s jeho výslovným souhlasem dle § 9 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb., neboť na toto zpracování nelze aplikovat žádnou z výjimek uvedených v § 9 písm. b) až i) zákona č. 101/2000 Sb.

K vyjádření účastníka řízení, že Česká republika – Ministerstvo vnitra nemůže být odpovědná za správní delikt, neboť není právnickou osobou, správní orgán uvádí, že ve věcech týkajících se Policie České republiky jedná jménem České republiky Ministerstvo vnitra (viz analogicky stanovisko pléna Nejvyššího soudu České republiky č.j. Plsn 2/96 ve věci postavení Policie České republiky), neboť Policie České republiky nenaplňuje žádnou z definic právnické osoby podle § 18 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník. Jestliže tedy byl správní delikt spáchán jednáním Policie České republiky, je subjektem správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. Česká republika, za kterou na základě zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, vystupuje v odpovědnostním právním vztahu Ministerstvo vnitra České republiky. Účastník řízení je subjektem práva a vzhledem k tomu, že Policie České republiky, která zpracování fakticky provádí, je jeho ozbrojeným bezpečnostním sborem

zřízeným zákonem, je účastník řízení současně také správcem předmětných osobních údajů.

K námitce účastníka řízení, že správní řízení bylo zahájeno právním úkonem učiněným věcně nepříslušným orgánem, správní orgán uvádí, že správní řízení bylo zahájeno pro podezření ze spáchání správního deliktu dle § 45 odst. 1 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb., přičemž dle § 29 odst. 1 písm. f) zákona č. 101/2000 Sb. Úřad projednává přestupky a správní delikty a uděluje pokuty podle tohoto zákona (myšleno zákona č. 101/2000 Sb.). Je tedy nepochybné, že věcná příslušnost dle § 10 správního řádu zde vždy byla dána. Pokud účastník řízení dále uvádí, že podklady svědčící o porušení zákona byly získány retroaktivním využitím zákona č. 170/2007 Sb., na základě kterého bylo rozšířeno kontrolní oprávnění Úřadu pro ochranu osobních údajů dle § 29 odst. 1 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb. i na dodržování povinností stanovených zákonem (tedy jakýmkoliv, i např. zákonem č. 283/1991 Sb.) při zpracování osobních údajů, správní orgán z oznámení o zahájení kontroly zjistil, že předmět kontroly byl vymezen jako dodržování povinností stanovených zákonem č. 101/2000 Sb. při zpracování biologického materiálu a jeho uchovávání v původní formě případně ve formě vzorků DNA a při vytváření národního registru se vzorky genetických informací DNA. Jak je tedy zřejmé, předmětem kontroly je dodržování povinností dle zákona č. 101/2000 Sb., přičemž povinnost dle § 9 zákona č. 101/2000 Sb. je účastník řízení při předmětném zpracování povinen dodržovat vždy.

Správní orgán tedy na základě výše uvedeného považuje za prokázané, že účastník řízení porušil svým jednáním povinnost stanovenou v § 9 zákona č. 101/2000 Sb., tedy povinnost zpracovávat citlivé údaje pouze s výslovným souhlasem subjektu údajů, nebo při naplnění některého ustanovení § 9 písm. b) až i) zákona č. 101/2000 Sb.

Při stanovení výše sankce bylo přihlédnuto zejména ke skutečnosti, že předmětem správního řízení je neoprávněné zpracování citlivého údaje pouze jedné osoby. Současně správní orgán přihlédl ke skutečnosti, že neoprávněné zpracování se týkalo citlivých údajů, které ze své povahy podléhá vyšší právní ochraně, míře zásahu do soukromí osoby dané tím, že při výkonu veřejné moci je třeba dbát ochrany práv dotčených subjektů a postupovat výlučně v souladu s platnými zákony (dle čl. 2 odst. 2 a čl. 4 odst. 1 a 4 Listiny základních práv a svobod). Správní orgán dále přihlédl ke skutečnosti, že již v žádosti o vložení profilu DNA do Národní databáze bylo k L. H. uvedeno, že jeho jednání bylo posouzeno jako přestupek a řízení bylo následně zastaveno; jinými slovy, že se tato osoba žádného protiprávního jednání nedopustila. Přesto ji byl odebrán biologický vzorek a tento byl vložen a je uchováván v Národní databázi DNA. Po posouzení shora uvedených skutečností rozhodl správní orgán o uložení sankce při dolní hranici zákonné sazby.

Při rozhodnutí o uložení povinnosti uhradit náklady řízení správní orgán vycházel z ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu, který správnímu orgánu ukládá povinnost uložit paušální částkou náhradu nákladů řízení účastníkovi, který řízení vyvolal porušením své právní povinnosti, a z § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, kterou se stanoví paušální částka nákladů správního řízení ve výši 1.000 Kč.

S ohledem na výše uvedené, bylo rozhodnuto, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení: V souladu s § 152 odst. 1 správního řádu lze u odboru správních činností proti tomuto rozhodnutí podat ve lhůtě 15 dnů rozklad předsedovi Úřadu pro ochranu osobních údajů. Tato lhůta začíná běžet dnem převzetí rozhodnutí, nejpozději však desátým dnem od jeho uložení u provozovatele poštovních služeb.

Praha, 30. května 2008

Vanda Vaculíková
ředitelka odboru správních činností